

Beavdegirji • Møtereferat

Ášši/Sak:	Referat fra halvårlig møte mellom Sametinget og Kommunal- og moderniseringsdepartementet - juni 2018
Min čuj./Vår ref:	18/2938 - 5
Beaivi/Dato:	19.06.2018
Mielde/Tilstede:	Fra kommunal- og moderniseringsdepartementet: Statsråd Monica Mæland Statssekretær Anne Karin Olli Fra Sametinget: President Aili Keskitalo Rådsmedlem Henrik Olsen Politisk rådgiver Eirik Larsen
Hálddahusas/Fra administrasjonen:	Kommunal- og moderniseringsdepartementet: Avdelingsdirektør Kristin Ryan Rådgiver Ida Johanne Warnes Kjeøy Rådgiver Espen Evensen Sametinget: Direktør Rune Fjellheim Avdelingsdirektør Jan Roger Østby Avdelingsdirektør Magne Svineng Avdelingsdirektør Anne Britt Klemetsen Hætta Avdelingsdirektør Sunniva Skålnes Avdelingsdirektør Hege Fjellheim Fagleder Carl Erik Moksness
Čoahkkinjodiheaddji/Møteleder:	Aili Keskitalo
Čállli/Referent:	Sametinget

Referat fra halvårlig møte mellom Sametinget og Kommunal- og moderniseringsdepartementet - juni 2018

Tid: 19.juni kl.13.00 – 15.00

1. Sted: Snåase/ Snåsa

1. Språk

a. Oppfølging av NOU 2016: 18 *Hjertespråket*

Sametingspresidenten orienterte om Sametingets arbeid med oppfølgingen av NOU 2016: 18 *Hjertespråket*. Sametinget ønsker et eget samlemøte med departementene om oppfølgingen. Sametinget ba departementet koordinere et slikt felles møte.

Sametingets plenum vil i september 2018 behandle en sak om samiske språkområder og kommunekategorier. Sametinget jobber med å lage forslag til innhold til de ulike kommunekategoriene, forpliktelser for kommunene og rettigheter for befolkningen. Sametinget utformer i tillegg en ny tilskuddsmodell. Denne vil ta utgangspunkt i forslaget til kommunekategorier.

I desember planlegger Sametinget å plenumsbehandle en sak om en samisk språkreform – språkløftet. På bakgrunn av NOU 2016: 18 *Hjertespråket*, høringsuttalelser og Sametingets øvrige

erfaringer, ser Sametinget behov for å fremme en helhetlig og strategisk innsats overfor de samiske språkene. Språkutvalgets mandat omfattet bare nord, lule- og sørsamisk, men i oppfølgingen av NOU 2016: 18 vil Sametinget også inkludere skolte-, ume- og pitesamisk. Sametingets språkreform settes i gang i nært samarbeid med sentrale institusjoner og organisasjoner, og i dialog med regjeringen. Reformen er planlagt igangsatt tidlig i 2019, og knyttes opp mot det internasjonale året for urfolksspråk. IKT- og teknologiutvikling blir en viktig del av Sametingets oppfølging.

Sametingspresidenten informerte også om det 5-årige barnehageprosjektet "Sámi mánát odđa searvelanjain". Det har vært gjennomført et forprosjekt som viste behov for en egen samisk barnehagefilosofi. Prosjektets mål er å utvikle samiske barnehager med utgangspunkt i samiske tradisjonelle vedier og kunnskaper, samt å virkeliggjøre rammeplanens intensjoner og på den måten øke kvaliteten i de samiske barnehagene.

Det nordiske språksamarbeidet gjennom Giellagáldu ble også løftet som tema. Utfordringer vedrørende permanent finansiering har vært tema på flere møter med Sametingene og regjeringene i de nordiske landene. Sametingspresidenten orienterte om at en permanent ordning for finansiering av Giellagáldu ennå ikke er på plass. Statsråden uttrykte at hun vil følge opp saken i forkant av møtet mellom sametingspresidentene og ministrene med ansvar for samiske saker i november 2018.

Konklusjon

Sametingspresidenten og statsråden var enige om å prioritere det videre arbeidet med oppfølgingen av *Hjertespråket*. Det var videre enighet om at det er behov for en permanent ordning for finansiering av Giellagáldu, og at dette blir et viktig tema på minister-/presidentmøtet i november.

b. Riikkaigaskasaš álgoálbmotgielaid jahki 2019 / Internasjonalt år for urfolks språk 2019

FN har vedtatt at 2019 er det internasjonale året for urfolks språk. President Aili Keskitalo representerer Arktisk region i styringsgruppa. Sametinget pekte på at det er stort behov for å synliggjøre og styrke urfolksspråk i verden, samt å få flere til å bruke språket. Dersom det skal være mulig, må det tilrettelegges for dette både i det offentlige rom og i samfunnet for øvrig.

Sametinget uttrykte forventning om at regjeringen bidrar til et løft for urfolks språk i Norge, og at dette markeres tydelig i 2019. Sametinget har blant annet behov for økte ressurser for å finansiere deltakelsen i styringsgruppa. Sametingspresidenten orienterte videre om at digital tilrettelegging for urfolks språk er et sentralt tema for Sametinget. Det er fremdeles mange utfordringer som hindrer at samiske språk reelt er likestilt med norsk i Norge, selv om sameloven slår fast at språkene er likestilt.

Statsråden understreket at departementet gjerne tar imot innspill til tiltak og forslag fra styringsgruppa.

Konklusjon:

Statsråden tok Sametingets innspill til orientering og vil vurdere de ressursmessige behovene i forbindelse med oppfølging av urfolksspråkåret 2019.

2. Samerettsutvalget II

a. Orientering - plenumssak om lovfesting av konsultasjoner.

Sametingspresidenten orienterte om plenumsbehandlingen av utkast til proposisjon for lovfesting av konsultasjoner. Sametingets plenumsvedtak er oversendt departementet.

Statsråden håper å så raskt som mulig kunne fremme en lovproposisjon som lovfester konsultasjonsplikten. Det er behov for ny politisk avklaring i regjeringen etter Sametingets plenumsbehandling. Departementet vil holde Sametinget orientert om prosessen.

Konklusjon:

Sametingspresidenten og statsråden tok hverandres redegjørelser til orientering.

b. Øvrig oppfølging

Statsråden orienterte om at Justis- og beredskapsdepartementet har signalisert at de nå er parat til å gripe fatt i oppfølgingen av forslaget om rettighetskartlegging i samiske områder fra Troms og sørover.

Statsråden orienterte videre om at Kommunal- og moderniseringsdepartementet ønsker å starte samtaler med Sametinget om oppfølging av den delen av samerettsutvalgets forslag som gjelder opprettelse av utmarksstyrever og ny forvaltningsordning i Nordland og Troms.

Sametingspresidenten viste til enighet med regjeringen fra 2011 om at arbeidet med en ny forvaltningsmodell forutsetter at man først har igangsatt arbeidet med rettighetskartlegging. Sametingspresidenten uttrykte at det er viktig at dette arbeidet fortsetter, og at dersom det skal gjøres noe med forvaltningsarbeidet, må også kartleggingsarbeidet igangsettes.

Statsråden orienterte om at Stortinget i vedtak 8. juni 2017 ba regjeringen utrede innføringen av fjelloven i Troms og Nordland. Anmodningsvedtaket følges i første omgang opp gjennom et samarbeid mellom berørte departementer. Hvis regjeringen vurderer å gjøre endringer i fjelloven av betydning for samiske interesser, vil Sametinget bli konsultert.

Statsråden vil videre tydeliggjøre overfor Justisdepartementet hvilke forventninger som ble presentert fra Sametinget.

Konklusjon:

Statsråden vil videreformidle signalene fra Sametinget til Justis- og beredskapsdepartementet. Departementet inviterer til et første administrativt møte over sommeren om opprettelse av utmarksstyrever og ny forvaltningsordning i Nordland og Troms. For øvrig tok sametingspresidenten og statsråden sakene til orientering.

3. Nordisk Samekonvensjon

Sametingspresidenten orienterte om en felles henvendelse som er sendt fra Samisk parlamentarisk råd til regjeringene i Norge, Sverige og Finland. Samisk parlamentarisk råd har samlet seg om noen forslag til endringer av utkastet til konvensjonstekst. Slik teksten foreligger i dag vil det ikke være enighet i Sametingene uten justeringer.

Sametingene er avhengig av en konvensjon som har brei faglig og politisk støtte i det samiske samfunnet. Derfor har det vist seg nødvendig å bruke tid på å drøfte og orientere om forslaget.

Statsråden viste til at konvensjonsteksten, slik den foreligger, er resultat av lange og krevende forhandlinger. Hvis det skal gjøres endringer, må konvensjonspartene være enige om å gjenåpne forhandlingene.

Konklusjon:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet vil vurdere henvendelsen fra Samisk parlamentarisk råd, i samråd med ansvarlig departement i Sverige og Finland.

4. Regionreformen

Sametingsrådets vurdering og innstilling til plenum er oversendt departementet tidligere. Sametinget understreket at de i forbindelse med regionreformen er aktuelle for oppgaveoverføringer, blant annet når det gjelder kulturminneforvaltning. Sametinget har bedt om konsultasjoner om oppgaveoverføringer.

Sametingspresidenten orienterte om plenums motstand mot sammenslåing av Troms og Finnmark.

Statsråden viste til Stortingets behandling av regionreformen, og de oppgavene Stortinget har bedt regjeringen om å gjennomføre. Departementet arbeider med en egen stortingsmelding om oppgaveoverføring. Departementet vil konsultere med Sametinget i de tilfeller hvor det foreligger konsultasjonsplikt.

Konklusjon:

Statsråden tok Sametingets synspunkter til orientering.

5. Regjeringens nordområdestrategi og arbeidet med *Høyere opp i verdikjeden*

Sametinget orienterte om sitt bidrag til arbeidet med leverandørutviklingsprogrammet *Høyere opp i verdikjeden*. Programmet er nedfelt i regjeringens nordområdestrategi og i tildelingsbrev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet til fylkeskommunene for 2018.

Nordland, Troms og Finnmark fylkeskommuner, Sametinget, Innovasjon Norge og Norges forskningsråd har i samarbeid utarbeidet et felles forslag til leverandørutviklingsprogram for Nord-Norge. Målsetting i programmet er økt bærekraftig verdiskaping og konkurransekraft i nordnorsk næringsliv og kompetansemiljø innen sjømat, reiseliv og opplevelsesnæringen, samt tilsluttede næringer. Det legges opp til at satsingen skal gå i perioden 2018–2020. Totale midler til satsingen utgjør 56 millioner kroner, øremerket innenfor rammen til distrikts- og regionalpolitiske formål. Fylkeskommunene, Innovasjon Norge og Forskningsrådet er tildelt midler til programmet.

Sametinget ba departementet vurdere å også tildele Sametinget egne midler til programmet. Sametinget har vært med i arbeidsgruppen for utarbeidelse av programmet og skal være med i styringsgruppen for programmet.

Sametinget understreket at uten at de også tilføres midler vil det skape skjevhet i forhold til de andre i programmet. Sametinget settes ikke i stand til å bygge kapasitet og kompetanse på denne typen utviklings- og innovasjonsprogram, og viktige samiske næringer som kreativ industri og samisk reiseliv vil ikke kunne ta del i den samme verdiskapingen som tilsvarende næringer i landsdelen.

Konklusjon:

Statsråden tok Sametingets synspunkter til orientering. Departementet vil vurdere Sametingets innspill som del av den ordinære budsjettprosessen.

6. Oppfølging av handlingsplan mot vold mot kvinner i nære relasjoner i samiske samfunn

Sametingspresidenten orienterte om forskningsrapporten til Astrid Eriksen, som viser en høyere forekomst av vold blant samiske kvinner enn i majoritetssamfunnet, og om rapporten fra Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress: «Om du tør å spørre, tør folk å svare». Sametinget arbeider med å få på plass en helhetlig voldsforebyggende politikk, men understreket at regjeringen har ansvaret for å sikre at urfolk opplever en hverdag uten vold.

Sametinget har satt spørsmålet på dagsorden i det samiske samfunn, og ved flere anledninger bedt regjeringen om å utforme en handlingsplan mot vold i samiske samfunn, senest i brev av desember 2017. Sametinget har også løftet saken ved flere anledninger både nasjonalt og internasjonalt. FNs kvinnekommisjon har i sine anbefalinger bedt Norge om å utarbeide en handlingsplan mot vold i samiske samfunn. Likelydende oppfordringer er kommet fra FNs menneskerettighetskomité og FNs komité mot tortur.

I svarbrev av 09.05.18 fra Justis- og beredskapsdepartementet er Sametinget orientert om at departementet er i dialog med andre departementer om hvordan anbefalingen fra FNs kvinnekommisjon skal følges opp.

Konklusjon:

Sametingspresidenten ba om fortgang i dette arbeidet som er av stor betydning for det samiske samfunn. Statsråden tok Sametingets synspunkter til orientering og vil følge med på arbeidet. Kommunal- og moderniseringsdepartementet vil videreformidle innspillet til Justis- og beredskapsdepartementet og Barne- og likestillingsdepartementet.